

Til

Nord universitet

Postboks 1490
8049 Bodø

Sendt på epost 15.06.19 til postmottak@nord.no

Høringsuttalelse studiestedsstruktur

«hos Dem vilde jeg helst, at samvittigheden skulde være så'n – så'n rigtig robust.»

(Henrik Ibsen: *Bygmester Solness*, 1892)

Forslag til ny studiestedsstruktur, hvor blant annet studiested Nesna foreslåes avviklet, er nå på høring med frist 15. juni. Mitt innspill som innbygger på Nesna, i Helgeland, i Nordland og i Norge kommer her. Oppsummert vil jeg si at dersom forslaget til ny studiestruktur blir vedtatt er det på sviktende grunnlag, basert på en rapport uten forfattere, uten avklart mandat, med misvisende tallmateriale, syensing, tvilsomme og udokumenterte påstander og manglende referanser. Dette er ikke en kunnskaps- og forskningsinstitusjon verdig.

Mellom 6000 og 7000 lærere har tatt sin utdanning på Nesna gjennom 101 år. Det har bidratt til å heve kunnskapsnivået i Norge som igjen har hatt ringvirkninger innen demokrati, bosetting, levekår, helse og velstand, innovasjon og nyskaping. Tilbudet med lærerutdanning på Nesna må fortsatte, og heller bygges opp enn ned.

Drømmen om å bli stor og sterk

I rapporten slås det innledningsvis fast at institusjonen har utfordringer. Det er en gjennomgående trist selverkjennelse som legges fram. Nord Universitet er for lite attraktivt, omfang og kvalitet på forskning og kvaliteten på utdanningene for lave, og forskjellene for store. Dette må endres for å skaffe «anerkjente forskere og de beste studentene». Da trengs økonomisk handlingsrom, ved at institusjonens ressurser brukes mer «effektivt og målrettet». Løsningen som presenteres er å legge ned deler av virksomheten for å satse på noen få enheter. Påstanden er at fagmiljøene styrkes når disse samles i Bodø og Levanger. Hele 50 millioner skal Nord universitet spare på denne omstruktureringen, og samtidig utvikle et sterkere Nord universitet.

Den nye studiestedstrukturen vil ifølge de ikke navngitte forfatterne gi robuste fagmiljøer. Hva som ligger i begrepet robust defineres ikke, men ifølge «Det norske Akademis» ordbok betyr robuste organisasjoner eller systemer: driftssikker og effektiv og dermed stabil. Troen på styrking ved sammenslåing til større «robuste» enheter fremstår noe naiv og enkel, basert heller på ønsker og drømmer enn dokumentasjon. For er det en automatikk, nær sagt en naturlov, som sier at kvantitet er det samme som kvalitet, at størrelse gir kvalitet, at sentralisering gir økt effektivitet, driftssikkerhet, stabilitet og kvalitet? Rapportskriverne synes å mene ja, men uten å dokumentere hva de bygger det på. Kan det tenkes at mindre enheter

fungerer bedre enn større. Kan de til og med drives mer effektivt, sikkert og stabilt? Kanskje er det ikke størrelsen som avgjør kvalitet, men innholdet. Ville en eventuell dokumentasjon ha vist nettopp dette, og er det derfor den er fraværende?

Det framstår i tillegg som noe defensivt over det å skaffe seg økonomisk handlingsrom ved å bygge ned. For det finnes et alternativ: Å bygge opp. Altså skaffe mer midler for å få bedre økonomisk handlingsrom.

Feil i tallmateriale og påstander

Løsningen med sentralisering og nedlegging sies å være basert på «en analyse av dagens situasjon og potensial». I løpet av det siste året er det «gjennomført en omfattende prosess» for å skaffe fakta og analyser, og dermed grunnlag for vurderinger og avgjørelser. Nå er ikke et år lang tid, og i dette tilfellet har det opplagt vært for kort. I rapporten presenteres en rekke feil. Disse er påpekt i andre uttalelser og gjennom media, og jeg skal ikke gjenta dem, men det gjelder blant annet antall heltidsstudenter på Nesna, måten forskningen sammenliknes på, hvordan avviklingen av sykepleierutdanninga i Sandnessjøen framstilles, hvor helseforetak på Helgeland er lokalisert. Forøvrig florerer det av udokumenterte påstander som:

- Mange små studiesteder er ikke effektivt.
- Miljøet på Nesna er sårbart og ikke robust.
- Nesna har få tilstedeværende studenter.
- Nesna har svært lav tilgang på godt kvalifiserte studenter.

Rapporten har ikke funnet et eneste positivt moment ved Nord Universitet sin virksomhet på Nesna eller i Sandnessjøen. Det hadde nok vært mulig hvis det var ønskelig. Hvorfor legger Nord Universitet sin rektor fram et forslag basert på en rapport som rakker ned på institusjonens egne studenter og ansatte?

Region uten utdanning

Studiestedet Mo i Rana er foreslått opprettholdt, men her er det ikke lærer- eller førskolelærerutdanning. Dersom forslaget gjennomføres står Helgeland uten førskolelærer- og lærerutdanning. Det dreier seg om en region med 80.000 innbyggere, stor geografisk spredning, til dels dårlige kommunikasjoner, allerede mangel på ansatte med fagkompetanse innen disse sektorene og lavt utdanningsnivå sett i forhold til landsgjennomsnittet. Vi trenger flere lærere, førskolelærere og sykepleiere, ikke færre.

Da lærerskolen på Nesna ble grunnlagt i 1918 var det nettopp fordi det ikke fantes en utdanningsinstitusjon mellom Tromsø og Levanger. Det hadde gitt seg sterke utslag. Nær 30% stillinger med ubesatte eller lærere uten utdanning i Nordland. Nå har vi lærerutdanninga i Bodø. Dit er det langt for helgelendingene. Med en nedlegging stilles vi over 100 år tilbake i tid, til den gang Norge var for ett u-land å regne. I dag er Norge en velstående nasjon med store offentlige midler kanalisert ut for å bidra til velferd, verdiskapning, kunnskap, helse, kompetanse og andre goder som løfter oss. Skal ikke vi som helgelendinger få ta del i dette? Skal ikke også vi ha mulighetene?

Til stryk

Rapporten er så ubalansert at den framstår som et middel for forutbestemt nedlegging, ikke som et seriøst verktøy for rasjonelle avgjørelser. Den bør ikke på noen måte få danne grunnlag for en så omfattende samfunnsmessig endring som det her legges opp til. Hadde dette vært en studentoppgave ville den ha fått stryk. Den forteller egentlig bare en ting:

Manglende kvalitet hos de ikke navngitte rapportskriverne. Dermed bør ledelsen gå i seg selv hvis kvaliteten skal økes. Mine forslag er:

-Bytt ut ledelsen ved Nord Universitet. De har opplagt ikke klart å utføre samfunnsoppdraget sitt.

-Legg ned studiestedet Levanger. Det ligger såpass nært NTNU, som er lokalisert i samme fylke, at det synes unødvendig å opprette en campus der.

-Sats på mindre steder med godt potensiale, som Nesna som i tillegg til potensialet også har tradisjonen, som i 101 år har vist at de kan, med gode lokaler til rådighet, kompetanse, billige boliger, sentral beliggenhet med regional nærhet, naturskjønne omgivelser for konsentrasjon og bærekraft, fornøyde studenter, rett og slett er knallsterkt utgangspunkt for kvalitet. Nesna ligger sentralt i Norland, om enn usentralt i Norge, men det gjør Bodø og Levanger også.

Prosessen

Prosessen Nord Universitet har lagt opp til er demoraliserende og desillusjonerende, og hører ikke hjemme i et demokrati. En eventuell nedleggelse vil vise at den «sterkeste» rett vinner gjennom uansett hvor feil grunnlaget er. Hvis makta har bestemt seg, hjelper det ikke å tilbakevise påstandene punkt for punkt. Særlig ille er det hvis de som skal forvalte kunnskap, utdanning, forskning og intellektuell kapital ikke klarer å løfte hodet, ta til seg motargumentene, og spille med åpne og ærlige kort.

Be om unnskyldning

Når ledelsen har sviktet så totalt, og ikke klart å videreføre de gode utdanningene som var virksomme i Nesna og Sandnessjøen før fusjonen, har de nå en gylden mulighet til å rette dette opp. Ved å satse nettopp på Nesna og Sandnessjøen. Og i tillegg be helgelendinger, ansatte og studenter disse stedene om unnskyldning, for forsøk på ran, for den nedrakking og omdømmeknusing de har utsatt sine egne for, om ikke annet så for samvittighetens skyld.

Fra Ann Kristin Klausen, Nesna 15. juni 2019